

Pitanja iz Fizike elementarnih čestica I (I. Picek)
- ulaznica za usmeni ispit 2011/2012

Odgovorite s po nekoliko bitnih rečenica:

1. Koja je misija fizike elementarnih čestica kao fizikalne discipline?
Na koji način tri temeljna načela (*kvantno, relativističko i baždarno*) ulaze u konstrukciju “kocke fizikalnih teorija”?
2. Naboji *temeljnih čestica* i *temeljne sile* obuhvaćene standardnim modelom.
Dijagramom kvarkovskog toka objasnite rezidualnu jaku silu kojom se proton i neutron vežu u deuteron.
3. Objasnite prirodni sustav jedinica i uporabu Heaviside-Lorentzovog racionaliziranog sustava jedinica.
4. Usporedite raspoloživu energiju za stvaranje čestica na fiksiranoj meti i na sudarivaču.
Opišite nekoliko najznačajnijih sudarivača čestica.
5. Koje su neopservable, a koje očuvane veličine pridružene zasebnim *kontinuiranim prostorno-vremenskim* transformacijama, a koje *homogenim Lorentzovim* transformacijama?
Kako možemo opravdati Lavoisierov zakon očuvanja mase pri kemijskim reakcijama, odnosno da je glavina energije obične tvari obuhvaćena masom?
6. U kojim su temeljnim međudjelovanjima očuvane diskretne C , P , T transformacije? Pokažite da samo neutralna stanja imaju dobro definiranu vrijednost nabojne konjugacije.
Odredite (prostorni) paritet piona putem njegovih s-valnih raspršenja na deuteronu.
7. Koje su simetrije pridružene očuvanju aditivnih naboja (Q , B , L)?
8. Izospinska i Gell-Mannova “osmerostruka” simetrija spektra hadrona.
Kako se te približne unitarne simetrije svode na $SU(2)$ i $SU(3)$ simetrije kvarkovskih okusa? Ispišite njihove generatore (Paulijeve i Gell-Mannove matrice).

9. Napišite relativistički invarijantne Lagrangiane koji Euler-Lagrangeovom jednažbom daju Klein-Gordonovu, Diracovu i Maxwellove jednažbe. Obrazložite zapis kvantiziranog Diracovog i Maxwellovog polja.
10. Foton kao elementarna čestica: energija, impuls i spin izražen operatorom broja čestica.
Zašto se uvodi *normalno uređenje*?
11. Svojstva Diracovih γ matrica i Diracovih (u i v) spinora.
Izrazite naboj Diracovog polja operatorom broja čestica.
12. Opišite zasebne (lokalne) baždarne transformacije Maxwellovog i Diracovog polja, a potom njihovo objedinjenje u baždarnu simetriju QED-a!
13. Dysonova formula za operator sudara S . S-matrični elementi S_{fi} za QED u 2. redu računa smetnje.
Feynmanova pravila za QED.
14. Udarni presjek 2-čestičnog raspršenja i širina 2-čestičnog raspada izraženi invarijantnom amplitudom.
15. Uvedite anihilaciju $e^+e^- \rightarrow \mu^+\mu^-$ kao križni proces raspršenju $e^-\mu^- \rightarrow e^-\mu^-$. Udarni presjek anihilacije u UR granici izrazite Mandelstamovim varijablama.